

відновлення зв'язку між ідеєю «бути вільним у політії» й ідеєю «свободи політії» [4, с. 373].

Таким чином, свобода особистості, статус громадянина держави, демократія в розумінні античних авторів і політичної практики Стародавніх Афін відрізняється від «модерного» розуміння й функціонування в Новий та Новітній час, на чому наголошують сучасні вчені, однак дослідження концепції свободи епохи Античності дозволяє виявити традиції й метаморфози в реалізації демократичних принципів у політичній практиці європейських країн й України в тому числі.

Список використаних джерел

1. Аристотель. Политика. Афинская полития / пер. С. А. Жебелева, С. И. Радцига / Аристотель. – М.: Наука, 1997. – 228 с.
2. Gjerstad E. Innenpolitische und militärische Organisation in fruhromischer / E. Gjerstad // Zeit. ANRW. Тб. 1. Bd. 1. – Berlin – New York, 1972. – S. 136–188.
3. Hatzis A. N. The Illiberal Democracy of Ancient Athens / A. N. Hatzis // Ancient Greek and Roman History, eJournal. – 2016. – Aug. 24. – P. 1–12.
4. Karagiannis N. The Liberty of the Moderns compared to the Liberty of the Ancients / N. Karagiannis, P. Wagner // The Greek Polis and the Invention of Democracy: A politico-cultural transformation and its interpretations / Ed. by Arnason J. P., Raaflaub K. A., Wagner P. – Malden (MA): Wiley-Blackwell, 2013. – P. 371–388.

Вікторія Даниленко

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ЗБАГАЧЕННЯ І АКТИВІЗАЦІЇ СЛОВНИКА

Необхідність продуктивних перетворень у сфері суспільного життя неминуче торкається питань творчості, творчої ініціативи, нахилів та здібностей творчого характеру. Кардинальні зміни в суспільному та економічному житті нашої держави висувають нові завдання з виховання всебічно розвиненої особистості, здатної засвоювати наукові знання, швидко адаптуватися до мінливих умов і активно впливати на хід суспільних, економічних і культурних процесів. У цьому контексті проблема розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку набуває особливого значення.

Розвиток творчих здібностей особистості є ключовою вимогою особистісно-орієнтованої освітньої парадигми, методологічні, загальнодидактичні, методичні аспекти, якої аналізуються в роботах Ш. Амонашвілі, В. Моляко, С. Сисоєвої, Г. Якиманської та інших.

Означена проблема одна з найактуальніших проблем розвитку творчих здібностей і привертає увагу вчених різних галузей, оскільки пов'язана з питаннями проектування гнучких моделей освітнього простору, розробки варіативних форм і методів навчання і виховання, що відповідають освітнім потребам і віковим можливостям особистості [2].

Таким чином, розробка методики, вивчення особистісного мовленнєвого досвіду дошкільників актуальна і перспективна, оскільки підвищення рівня мовленнєвої культури безпосереднім чином пов'язане з розвитком творчих здібностей дітей.

Аналіз психолого-педагогічної літератури (Д. Богоявленська, Л. Виготський, Дж. Гилфорд, Т. Кудрявцев, Н. Лейтес, Е. Торренс; С. Рубінштейн та ін.) переконливо доводять, що розвиток творчих здібностей особистості здійснюється тим ефективніше, чим раніше розпочати організовувати цей процес. У зв'язку з цим одним із найбільш актуальних напрямків сучасної педагогічної теорії і практики є пошук умов і засобів розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку.

Різним аспектам дитячого мовлення, в тому числі збагачення і активізації словника, присвячені дослідження Л. Березовської, А. Богуш, Н. Гавриш, Д. Ельконіна, Є. Тихевої, Л. Калмикової, Н. Луцан, О. Ушакової, Ф. Сохіної та інших.

Науковці С. Сисоєва, С. Уфімцева [3] стверджують, що діяльність є основою розвитку творчості, творчих здібностей і нахилів дітей. У центрі уваги досліджень знаходяться такі види творчості, як образотворча і вербальна.

До наукового обігу дошкільної лінгводидактики ввійшли терміни «словесна творчість», «словотворчість», «мовленнєвотворча діяльність», які сьогодні посіли чільне місце у працях багатьох учених (А. Арушанова, А. Богуш, Л. Березовська, Н. Гавриш, К. Крутій, Г. Ніколайчук та інші).

Таким чином, результати дослідження переконують, що важлива роль мовлення у розвитку творчих здібностей дошкільника, за допомогою якою дитина усвідомлено сприймає навколишній світ і формується як творча особистість.

Так, принцип діяльнісного підходу заснований на положенні про те, що розвиток людини відбувається у процесі діяльності, яка завжди носить продуктивний характер, тобто її результатом є перетворення навколишньої дійсності й удосконалення самої людини: її знання, уміння, мотиви, здібності. Цей принцип передбачає організацію цілеспрямованого процесу формування творчої активності дошкільників.

Основне призначення принципу індивідуально-творчого підходу полягає у створенні оптимальних умов для самореалізації особистості, виявлення та розвитку її творчих можливостей.

Принцип об'єктивності передбачає розгляд тільки достовірних педагогічних явищ і фактів, аргументованих положень і тверджень. Також використання тільки тих методик діагностики, які дають об'єктивні дані

про об'єкт дослідження.

Принцип гуманізації реалізується через створення умов для саморозвитку і самореалізації особистості.

З'ясовано, що до *педагогічних умов* розвитку творчих здібностей відносяться: облік індивідуально-вікових особливостей дітей, забезпечення творчого розвитку на заняттях із розвитку мовлення, реалізація педагогом особистісно-орієнтованої освіти, створення емоційного психологічного комфорту, поєднання репродуктивної з продуктивною діяльністю дитини, розробка системи дидактичних засобів (креативність педагога, система технічних засобів навчання, система вправ, спрямованих на розвиток творчих здібностей через активізацію словника); створення розвивального творчого середовища життєдіяльності групи дошкільного закладу; взаємодія дошкільного закладу і сім'ї із формування творчих здібностей дошкільників [3].

Умови, необхідні для виникнення творчості:

- умови, що спонукають до творчої діяльності (потреби, мотиви, схильності, емоції);
- умови, що стимулюють творчу діяльність (вольові риси особистості);
- розвиток творчої пізнавальної активності;
- креативність особистості педагога;
- емоційний комфорт у групі дошкільного закладу.

Ми розглядаємо розвивальне середовище як комплекс психолого-педагогічних умов розвитку творчих здібностей в організованому просторі креативного поля. Розвивальне середовище охоплює:

- освітній простір: система занять із розвитку вербальної творчості, орієнтація на зону найближчого розвитку дітей групи дошкільного закладу, створення умов і засобів організації життєдіяльності, технологія навчання: методи і прийоми, форми, засоби, система вправ, які активізують мовленнєвий і творчий розвиток, спостереження за навколишнім світом;
- комунікативний простір: сформованість комунікативних навичок, взаємодія дітей у процесі продуктивних видів діяльності, повноцінне міжособистісне спілкування, стиль спілкування педагога, спільна діяльність, позитивна співпраця педагога з дітьми;
- корекційний простір: корекція мовленнєвого розвитку, корекція пізнавального розвитку, корекція емоційного і комунікативного розвитку;
- розвивальний простір: система розвивальних занять, вправ та ігор;
- креативний простір: формування творчого потенціалу, творчої самостійності, стимулювання творчої активності.

Основною формою навчальної методики виступили інтеграційні

розвивальні заняття з розвитку мовлення, що дозволи вирішувати різнопланові завдання в межах одного заняття. Мета цих занять у тому, щоб просунути вперед мовленнєвий розвиток дитини, удосконалюючи лексико-граматичну будову мови, компоненти якої лежать в основі досягнення високого рівня розвитку творчих здібностей.

Інтегративні розвивальні заняття з розвитку мовлення, дозволяють вирішувати різнопланові завдання у межах одного заняття, зокрема:

- розвиток словесно-логічного мислення;
- збільшення обсягу активного і пасивного словникового запасу;
- навчання складання словосполучень, пропозицій, оповідань;
- навчання підбору синонімів, антонімів; ознак, дій предметів;
- розрізнення багатозначних слів, пряме і переносне значення;
- навчання елементів словотворення;
- розвиток словесної творчості.

Отже розроблена методика включає в себе низку взаємопов'язаних компонентів: зміст, завдання, принципи що відображають дидактичні умови, необхідні для розвитку творчих здібностей дітей. Встановлено, що важливими педагогічними умовами розвитку творчих здібностей дітей є: облік індивідуально-вікових особливостей дітей, забезпечення творчого розвитку на заняттях із розвитку мовлення, реалізація педагогом особистісно-орієнтованої моделі виховання і навчання; створення емоційного психологічного комфорту; поєднання репродуктивної діяльності з продуктивною діяльністю дитини; розробка системи дидактичних засобів (креативність педагога, система технічних засобів навчання, система вправ); створення розвивального творчого середовища життєдіяльності групи дошкільного закладу; взаємодія дошкільного закладу і сім'ї із формування творчих здібностей дошкільників.

Отже, запропонована методика забезпечує підвищення рівня розвитку творчих здібностей і дозволяє використовувати розроблену методику в освітньому процесі дошкільного навчального закладу.

Список використаних джерел

1. Богущ А. М. Індивідуально-творче самовираження дітей дошкільного віку в ігрових ситуаціях / А. Богущ // Особистість у єдиному освітньому просторі. – Запоріжжя, 2014. – С. 48–51.
2. Гавриш Н. В. Розвиток мовленнєвої творчості в дошкільному віці / Н. В. Гавриш. – Донецьк: Лебідь, 2001. – 218 с.
3. Сисоєва С. О. Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня: монографія / С. О. Сисоєва. – К.: Політграфкнига, 1996. – 407 с.
4. Guilford J. P. Creativity: yesterday, today, tomorrow / Guilford J. P. // I of creative behavior. – 1967. – Vol. 1. – P. 3–14.
5. Torrance E. P. Creative teaching makes a difference / E. P. Torrance // Psychology and education of the gifted / Eds. W. Barbe & J. Renzulli. – N.Y.: Irvington Publishers, 1975.